

Het Lyceum Rotterdam
havo/atheneum/gymnasium

Schoolplan 2020-2024

Inhoud

1	<i>Schoolgegevens</i>	7
1.1	School	7
1.2	Bestuur	7
2	<i>Terugblik op het vorige schoolplan</i>	8
3	<i>Missie, visie en strategie</i>	9
3.1	Missie	9
3.2	Visie	9
3.3	Strategisch beleid	10
3.4	Strategische doelen	10
4	<i>Onderwijs en Onderwijsondersteuning</i>	12
4.1	De kracht van de richtingen kunst, wetenschap en ondernemen	12
4.2	Doelstellingen en onderwijskundig beleid onderbouw	12
4.3	Doelstellingen en onderwijskundig beleid bovenbouw	14
4.4	Taalbeleid	14
4.5	Doorlopende leerlijnen	14
4.6	Onderwijstijd	15
4.7	Onderwijsondersteuning	15
4.8	ICT binnen het onderwijs	15
4.9	Leerling- en ouderparticipatie	16
4.10	Burgerschap en sociale integratie	17
4.11	Plannen en ambities (onderwijs)ontwikkeling voor de komende vier jaar	18
5	<i>Pedagogisch-didactisch klimaat</i>	23
5.1	Schoolklimaat	23
5.2	Veiligheid	23
6	<i>Personeel</i>	24
6.1	Integraal personeelsbeleid (IPB)	24
6.2	Kwantitatieve personeelsontwikkeling	24
6.3	Kwalitatieve personeelsontwikkeling	24
6.4	Werkdruk	24
6.5	Professionalisering	25
7	<i>Kwaliteitszorg</i>	26
7.1	Doelstellingen en kwaliteitsbeleid	26
7.2	Docent en kwaliteitszorg in de klas	26
7.3	Sturing op leerrendement leerling (OGW)	26
7.4	Tevredenheidsspeilingen personeel, ouders en leerlingen	26
8	<i>Financieel beleid</i>	27
8.1	Externe sponsoring	27
9	<i>Tot slot</i>	28
	<i>Bijlage: Het Lyceum Rotterdam - Onderwijsondersteuningsroute</i>	29

***“Logica brengt je
van A naar B.
Verbeelding brengt
je overal.”***

Albert Einstein

Welkom

Met plezier presenteer ik hierbij het nieuwe schoolplan voor de komende vier jaar. De afgelopen jaren is er hard gewerkt om het nieuwe Lyceum Rotterdam voor kunst, wetenschap en ondernemen op te bouwen. Uit drie heel verschillende scholen is een nieuwe en unieke schoolcultuur ontstaan. Dat is in de eerste plaats gelukt, omdat de scholen ook iets met elkaar deelden, namelijk de grote betrokkenheid van de docenten bij de leerlingen. Deze grote betrokkenheid bij leerlingen is in de afgelopen vijf jaar gebleven en is voelbaar zodra je de school binnenkomt. Je merkt het tijdens de lessen en zeker ook tijdens onze HLR-dagen, waarbij we met de hele school projecten doen binnen en buiten de school.

Terwijl in het vorige schoolplan de nadruk op het opbouwen en profileren van Het Lyceum Rotterdam lag, ligt nu de focus op het borgen en bestendigen van het onderwijs en de organisatie. Onderwijskundig gaat het daarbij vooral om het verder verstevigen van de drie richtingen en het leggen van verbanden onderling en met de reguliere vakken. Daarnaast willen we een lerende organisatie zijn met een professionele schoolcultuur. Een goed en helder personeelsbeleid is hier een belangrijk onderdeel van. Komende jaren zullen hierin stappen gezet worden door o.a. invoering van een functionerings- en beoordelingscyclus, collectieve professionalisering en investeren in teamontwikkeling.

Het schoolplan begint met een terugblik op het vorige schoolplan en een verkenning van de huidige situatie (hoofdstuk 2). Daarna hebben we onze dromen en ambities geformuleerd voor de toekomst. Deze zijn verwoord in de missie, visie en strategie (hoofdstuk 3). In de hoofdstukken 4 t/m 8 wordt beschreven hoe we vorm geven aan ons onderwijs en de leerlingbegeleiding, het pedagogisch-didactisch klimaat, het personeelsbeleid, de kwaliteitszorg en het financieel beleid.

Het schoolplan vormt de basis voor de activiteitenplannen die elk jaar geschreven zullen worden en waarin de acties opgenomen worden die moeten leiden tot het realiseren van de in dit plan opgenomen ambities en doelen. Het schoolplan past binnen de zeven pijlers van de LMC-nota 'Samen Groeien, Strategienota 2018-2022'. Het schoolplan is gezamenlijk tot stand gekomen en nodigt uit om actief gebruikt te blijven worden. Ik hoop van harte dat dit schoolplan voor de komende jaren zowel een inspiratiebron als een anker zal zijn.

Mijn dank gaat uit naar eenieder die bijgedragen heeft aan de totstandkoming van dit schoolplan.

Het schoolplan is vastgesteld door de MR op 9 juli 2020 en door het CvB op 1 december 2020.

December 2020,

Yolande de Beer,

Rector/Directeur scholengroep Het Lyceum Rotterdam,
Montessori Mavo en Horeca Vakschool Rotterdam

1 Schoolgegevens

1.1 School

Het Lyceum Rotterdam voor kunst, wetenschap en ondernemen
Beukelsdijk 91
3021 AE Rotterdam

Telefoon: 010 477 00 33
E-mail: info@hetlyceumrotterdam.nl
Website: www.hetlyceumrotterdam.nl
Bankrekeningnummer: NL64 ABNA 062 774 03 40

Rector/Directeur scholengroep:
Mw. ir. Y. de Beer

Teamleiders:
Dhr. J. van Nijen, leerjaar 1
Dhr. J. van der Schee, leerjaar 2 en 3
Drs. J. Krastman, leerjaar 4 havo, 4 vwo en vwo 5
Mw. Drs. H. van Buuren, leerjaar 5 havo en vwo 6

1.2 Bestuur

Het Lyceum Rotterdam maakt deel uit van Stichting LMC Voortgezet Onderwijs (LMC), een interconfessioneel en algemeen bijzonder Rotterdams schoolbestuur. LMC biedt in Rotterdam op 23 locaties voortgezet onderwijs aan. Onder het bevoegd gezag van LMC nemen ongeveer 9.000 leerlingen uit vele levensbeschouwelijke achtergronden deel aan het voortgezet onderwijs. De scholen werken onderling veel samen, met name als het gaat om de doorstroom van leerlingen.

LMC Voortgezet Onderwijs

Postadres
Het Brouwershuys, tweede verdieping
Postbus 3081, 3003 AB Rotterdam
Linker Rottekade 292,
3034 CV Rotterdam

Tel: 010 436 67 66
Email: info@lmc-vo.nl
Website: www.lmc-vo.nl

College van Bestuur:
Dhr. Lorenzo Civile (voorzitter)
Dhr. Rob Elgershuizen (lid)

2 *Terugblik op het vorige schoolplan*

Het vorige schoolplan (2014-2019) stamt uit de periode waarin Het Lyceum Rotterdam ontstond uit de fusie van het Citycollege St Franciscus, Highschool Rotterdam en het Lyceum voor Beeldende Vormgeving. Logischerwijs ging veel aandacht uit naar het vestigen van een nieuwe schoolcultuur, het opzetten van de drie richtingen (kunst, wetenschap, ondernemen) die kenmerkend zouden worden voor onze school en de bijscholing van docenten om binnen de nieuwe profilering optimaal onderwijs te kunnen geven.

Het schoolplan 2015/19 beschrijft doelen en maatregelen om de pedagogische en didactische basis te verbeteren. Met als belangrijkste punten: het bevorderen van de deskundigheid van docenten, de introductie van een nieuwe methode van toetsen (RTTI) en de ontwikkeling van een eigen methode (Het Lyceum Rotterdam-methode). De HLR-methode combineert onderwijs in kunst, wetenschap en ondernemen met studievoordigheden, leesonderwijs en differentiatie in de lessen.

De professionalisering van docenten richtte zich in de beginjaren van Het Lyceum Rotterdam op de verschuiving van docentgericht naar leerlinggericht onderwijs. Docenten gingen zich bekwalen op het gebied van activerende didactiek en differentiatie in de lessen. Bijscholing richtte zich daarnaast op RTTI, intervisie en studievoordigheden.

We hebben een kwaliteitscyclus in het leven geroepen zoals beschreven in het vorige schoolplan. Een systematische analyse en bijstelling van opbrengsten moesten leiden tot de verbetering van de prestaties van leerlingen, met hogere cijfers voor het eindexamen. Per leerling, klas en leerjaar zijn we leerlingen gaan volgen door het afnemen van gevalideerde toetsen (Cito Vas en Diataal). Cito Vas is inmiddels vervangen door Route VO. Zo konden en kunnen we tijdig bijsturen op resultaten en welbevinden van de leerlingen.

Meteen al het eerste jaar van Het Lyceum Rotterdam bleken onze richtingen kunst, wetenschap en ondernemen een schot in de roos. Op scholenmarkten trokken we veel belangstelling. In het begin was het lastig om voor de richting ondernemen genoeg leerlingen binnen te halen om een klas te vormen, maar tegenwoordig hebben we voor alle drie de richtingen volwaardige klassen. In schooljaar 2015/16 zijn we gestart met de Da Vinci-klas omdat bleek dat veel leerlingen nog niet kunnen of willen kiezen voor een van de drie richtingen. Sinds schooljaar 2017/18 hebben wij ook een afdeling gymnasium.

Terugkijkend zijn we erin de afgelopen vijf jaar in geslaagd om een cultuuromslag te maken die geleid heeft tot een uniek onderwijsconcept. Docenten zijn meer gaan differentiëren in hun lessen, zowel in didactische vormen als naar niveau van leerlingen. De komende jaren gaan we nog verder werken richting maatwerk. De resultaten zijn inmiddels meer dan op orde, met voor het schooljaar 2019/20 een 100% score voor het eindexamen vwo en 94% voor havo. Het leerlingenaantal is gegroeid van krap 500 leerlingen in 2013 naar bijna 900 leerlingen nu. Leerlingen voelen zich prettig en veilig op school en nemen verantwoordelijkheid voor zichzelf en de ander.

3 *Missie, visie en strategie*

3.1 *Missie*

Het Lyceum Rotterdam is een school voor havo/atheneum/gymnasium in het hart van Rotterdam, met een extra lesprogramma binnen de richtingen kunst, wetenschap en ondernemen. Het is onze missie dat leerlingen uitgroeien tot zelfbewuste en creatieve volwassenen doordat zij hun eigen talenten ontdekken en verder ontplooiën en zich vaardigheden eigen maken die belangrijk zijn om ook in een onzekere toekomst goed en gelukkig te kunnen functioneren. Belangrijk daarbij is de rol van de school als gemeenschap. We zien de school als een belangrijke ontmoetingsplaats waar leerlingen en medewerkers met en van elkaar leren, elkaar respecteren en elkaar stimuleren om uit te groeien tot de unieke en waardevolle persoon die ieder mens is.

De veranderingen in de wereldwijde samenleving gaan zo razendsnel dat het kunnen inspelen op nieuwe situaties heel andere vaardigheden vereist dan tien jaar geleden. Dit raakt meteen de kern van ons onderwijs. We willen onze leerlingen veranderingen leren omarmen, liefde bijbrengen voor een leven lang leren en dit leren zien als een groot avontuur.

De nadruk van ons onderwijs ligt dan ook op het stimuleren van nieuwsgierigheid, creatief denken en probleemoplossend vermogen. We hebben de training van deze vaardigheden geïntegreerd in ons programma, met name binnen de drie richtingen. Wij zoeken steeds de aansluiting met nieuwe ontwikkelingen in technologie en samenleving, met als onveranderlijk uitgangspunt: onze leerlingen de ruimte bieden om te kunnen experimenteren en vorm te geven aan wie zij ten diepste zijn.

3.2 *Visie*

Kennis is belangrijk en vormt de basis voor ons onderwijs. Gedurende de opleiding verschuift het accent van kennisvergaring naar eigen initiatief en het uitvoeren van eigen ideeën. Ondersteunend hieraan is het vak filosofie (verplicht voor alle leerlingen tot aan het voorexamenjaar), waarin de leerlingen zich bekwamen in logisch en creatief denken. De combinatie van reguliere lessen, het programma van de drie richtingen en deze training van het denkvermogen geeft onze leerlingen een voorsprong bij vervolgstudies. Dankzij de universele toepasbaarheid van deze kennis en vaardigheden gaat dit op voor iedere studierichting.

Binnen de richtingen ligt de nadruk op het zelf kunnen komen tot nieuwe inzichten en zelfreflectie, gelijk opgaand met het ontwikkelen van kennis en vaardigheden. We stimuleren de leerlingen van alle drie richtingen in het ontwikkelen van creativiteit, een onderzoekende geest en ondernemend handelen. Kunst, wetenschap en ondernemen zijn geen gescheiden werelden. In elke richting leren zij hun eigen proces vorm te geven, stappen te volgen van idee naar plan, van plan naar realisatie, van realisatie naar (zelf)evaluatie.

De training van belangrijke vaardigheden, zoals samenwerken en verantwoordelijkheid dragen in een team, krijgt aandacht in alle vakken. De leerlingen oefenen sociaal gedrag en burgerschap zowel binnen als buiten de les, waarbij we aandacht schenken aan omgangsvormen, wederzijds respect, acceptatie van verschillen, het nakomen van afspraken en het omgaan met autoriteit en schoolregels.

Van onze docenten en ondersteunend personeel verwachten wij dezelfde creatieve en open houding die wij willen aankweken bij de leerlingen. Het gaat om het voorleven van deze houding en om het naleven van de regels die ervoor zorgen dat onze school de veilige en

stimulerende omgeving blijft die leerlingen aanzet tot vrij experimenteren.

3.3 Strategisch beleid

Het Lyceum Rotterdam heeft zich in de afgelopen vijf jaar op de kaart gezet als een school waar leerlingen (en hun ouders) bewust voor kiezen. Ze komen uit Rotterdam, maar ook van ver daarbuiten. Op de basisschool laten zij al zien wat zij in hun mars hebben: het zijn nieuwsgierige kinderen, die uren in een hoekje kunnen lezen of tekenen, omdat hun verbeelding met ze aan de haal gaat, of de andere kinderen op sleeptouw nemen om nieuwe spelletjes te doen.

Onze school voert met toestemming van Fokor (via de overstaproute) een toelatingsbeleid. Wij doen dit, omdat ons onderwijs met extra lesuren in kunst, wetenschap en ondernemen nogal wat van de leerlingen vraagt. De leerlingen voeren toelatingsopdrachten uit voor een van de richtingen, laten werk zien en lichten hun motivatie toe in een brief en een gesprek. We hebben gemerkt dat deze procedure zorgt voor een zelfselectie: leerlingen die de opdrachten te veel moeite vinden, haken af, terwijl degenen die aan de slag gaan bij ons op gesprek komen. In de gesprekken gaat het ons vooral om motivatie en enthousiasme, met meer nadruk op het proces dan op het eindresultaat. Zo krijgen wij gemotiveerde leerlingen binnen. De sfeer van onderzoek en experiment die wij de afgelopen vijf jaar in de school hebben gevestigd, hangt in hoge mate samen met de lessen die wij binnen deze sfeer geven en de leerlingen die zich hierdoor aangetrokken voelen. Leerlingen zijn zeer divers, maar komen in de klas bij gelijkgestemden, bij wie zij zich veilig voelen en zich vrij kunnen uiten.

Komende jaren gaan we de richtingen kunst, wetenschap en ondernemen nog sterker profileren, zowel naar buiten als binnen de school. Vanaf schooljaar 2020/21 zetten we in op een (verdere) integratie van het lesprogramma met de reguliere vakken en intensievere samenwerking tussen de richtingen. Waar dit in de afgelopen jaren al gebeurde, zagen we mooie kruisbestuivingen. Kunst, wetenschap en ondernemen zijn geen eilanden, maar in elkaar overlopende manieren om de wereld om ons heen te onderzoeken en vorm te geven. Deze gedachte ligt ook ten grondslag aan de samenwerking die wij buiten de grenzen van onze school steeds zoeken met instellingen, bedrijven en musea.

Op praktisch niveau krijgt de intensievere samenwerking

tussen de drie richtingen de komende jaren vorm in de KWO-Kelder, een grote ruimte in onze kelder met computers en digitale machines zoals een 3D-printer, lasersnijder en X-Y-plotter. We hadden al een KWO-ruimte, maar die groeide uit zijn voegen in een te klein lokaal. Het is op initiatief van leerlingen dat deze 'makerspace' verhuist naar de kelder, een voorbeeld van eigen initiatief en de honorering daarvan door de schoolleiding. Leerlingen uit verschillende leerjaren en richtingen gaan in de KWO-Kelder gelijktijdig opdrachten uitvoeren en samenwerken in projecten. Ook streven we naar een ruimere openstelling van de KWO-Kelder, zodat leerlingen nog meer gelegenheid hebben om hier buiten de lessen om te onderzoeken en experimenteren.

3.4 Strategische doelen

Het Lyceum Rotterdam is een van de 23 scholen van de overkoepelende Stichting LMC Voortgezet Onderwijs (LMC-VO). Het LMC-VO formuleerde in de nota 'Samen Groeien, Strategienota 2018-2022' zeven strategische beleidspeilers waarop wij met ons schoolbeleid verder bouwen:

- 1. De pedagogisch-didactische basis meer dan op orde**
- 2. Waardevolle relatie met het primair onderwijs**
- 3. 23 unieke kleinschalige scholen**
- 4. Optimale doorstroom naar het vervolgonderwijs**
- 5. Toegevoegde waarde voor het merk LMC-VO voor de scholen**
- 6. Herkenbare positie van de school voor ondernemers in de buurt**
- 7. De strategische inrichting van scholengroepen.**

Het Lyceum Rotterdam vormt een scholengroep met Montessori Mavo Rotterdam en Horeca Vakschool Rotterdam. Hoewel de scholen verschillende onderwijsconcepten en niveauverschillen hebben is samenwerking tussen de scholen goed mogelijk. Een voorbeeld hiervan is de keuzemogelijkheid voor havo-leerlingen van het Lyceum om binnen de richting ondernemen horecavaardigheden te leren aan de Horeca Vakschool.

Samenvattend zijn onze strategische doelen voor de komende vier jaar (deze worden uitgewerkt in paragraaf 4.11):

- Vergroten van de samenwerking en samenhang tussen de richtingen kunst, wetenschap en ondernemen en met de reguliere vakken.
- Versterking van de gymnasiumafdeling.
- Ontwikkeling van een talentenprogramma voor hoog- en meer begaafde leerlingen.
- Onderzoeken van de mogelijkheden om de module Havo voor Food & Events verder te ontwikkelen in samenwerking met de Horeca Vakschool en de richting Ondernemen.
- Continuering en intensivering van de samenwerking met externe partners: hbo/wo, bedrijven, musea en andere instellingen voor kunst, wetenschap en ondernemen.

4 *Onderwijs en Onderwijs- ondersteuning*

4.1 *De kracht van de richtingen kunst, wetenschap en ondernemen*

Kenmerkend voor ons onderwijs zijn de drie richtingen kunst, wetenschap en ondernemen. We streven ernaar dat leerlingen leren door te ontdekken, door te ondernemen en door zelf te doen. Met name binnen de richtingen gaan leerlingen steeds meer zelf aan het werk naarmate de opleiding vordert en hun motivatie en creativiteit zijn van doorslaggevend belang.

De docenten zijn gericht op de ontwikkeling van de individuele leerlingen - de stof die zij aanbieden sluit aan bij hun interesse en de fase van hun ontwikkeling. Binnen de pedagogiek staat dit bekend als het werken met 'hersennactieve' leerlingen, waarin al onze docenten geschoold zijn. We zoeken voor iedere leerling de juiste balans tussen uitdagen, loslaten en houvast bieden. Leerlingen krijgen extra onderwijskundige begeleiding als dat nodig is en excellente leerlingen kunnen extra vakken en programma's volgen ter verdieping.

De snelle technologische veranderingen en de voortdurende globalisering zullen onze manier van leven en werken steeds opnieuw veranderen. Om leerlingen hier goed op voor te bereiden, oefenen onze leerlingen digitale vaardigheden, kritisch denken, problemen oplossen, reflecteren, initiatief tonen en verantwoordelijkheid nemen. Zo leren zij te anticiperen op veranderende situaties en zijn ze tegelijkertijd goed voorbereid op een studie aan hbo of universiteit.

Onze docenten gebruiken een uniforme manier van toetsen, aansluitend bij differentiatie in de lessen. Voor zover van toepassing op het vak, zijn zowel de lessen als de toetsing ingedeeld in vier cognitieniveaus: Reproductie (R), Toepassen in een bekende situatie

(T1), Toepassen in een nieuwe situatie (T2), Inzicht (I). Bij toetsen zorgt deze indeling voor transparantie. Docenten, leerlingen en ouders krijgen inzicht in de prestaties van een leerling.

4.2 *Dodstellingen en onderwijskundig beleid onderbouw*

Het Lyceum Rotterdam heeft een tweejarige brugklas havo/vwo. Aan het einde van het eerste jaar krijgt iedere leerling een voorlopige niveauaanduiding. Havo- en vwo leerlingen volgen in leerjaar 2 nog samen onderwijs. Aan het einde van leerjaar 2 krijgen de leerlingen een definitieve plaatsing naar havo of vwo.

Halverwege de eerste klas kunnen leerlingen die dat willen Grieks en/of Latijn volgen, mits zij voldoen aan de door de school gestelde toelatingscriteria. Zij kunnen na bevordering naar klas 2 verder gaan in de gymnasiumafdeling.

In de onderbouw volgen leerlingen naast de reguliere havo-/vwo-vakken zes lesuren per week vakken binnen de richting kunst, wetenschap of ondernemen. Leerlingen van de Da Vinci-klas volgen lessen uit alle drie de richtingen en maken aan het einde van het eerste jaar hun keuze. Daarnaast volgen alle leerlingen minimaal een lesuur per week filosofie. Het vak filosofie stimuleert de leerlingen om te denken: logisch denken, creatief denken en probleemoplossend denken. Dit maakt filosofie op onze school ondersteunend aan de andere vakken. Deze extra vakken hebben we zo georganiseerd dat onze leerlingen geen langere schooldagen hebben dan op het atheneum.

Leerlingen die voor kunst gekozen hebben, volgen zes

uur per week les in kunstvakken. Het eerste jaar begint met oefenen van vaardigheden en technieken. In onze ateliers leren zij onder meer zagen, solderen, etsen, teken- en schildertechnieken. Tegen het einde van het eerste leerjaar verschuift de aandacht langzaam van vaardigheden en technieken naar ideeontwikkeling. Eerstejaars krijgen nog een overzichtelijke opdracht van de docent, daarna worden de opdrachten complexer en gaan leerlingen steeds meer zelf invullen.

Binnen de richting wetenschap volgen leerlingen zes uur per week les in natuurwetenschappelijke en creatieve vakken. Zij maken kennis met de verschillende facetten van de bètawereld, inclusief informatica en ontwikkelingen binnen de hedendaagse wetenschap. In de onderbouw ligt de nadruk op het aanleren van vaardigheden zoals technisch tekenen, het oefenen van verschillende presentatietechnieken en het bouwen van maquettes en modellen. De leerlingen werken in kleine teams aan projecten en volgen steeds dezelfde stappen:

plan van aanpak opstellen, ideeën schetsen, keuze maken, schetsen/technisch tekenen, model maken en presenteren.

Leerlingen die voor ondernemen gekozen hebben, volgen zes uur per week les in ondernemen en creatieve vakken. Zij doen onderzoek naar alle facetten van het ondernemen in een digitale omgeving en bekwamen zich in Smart Thinking Ondernemerschap, wat staat voor het zoeken naar innovatieve oplossingen, in samenspraak met doelgroepen (communities op internet). Zij werken in teams aan projecten en opdrachten.

Wij hebben in de afgelopen jaren gemerkt dat de positieve leerhouding binnen de richtingen overslaat naar reguliere vakken als Nederlands, Engels en wiskunde. Om dit te versterken zoeken docenten steeds naar verbindingen tussen de vakken. Doelstelling is om voor elk regulier vak minimaal een keer per periode binnen een les een directe verbinding te leggen met het

thema dat op dat moment binnen kunst, wetenschap of ondernemen aan de orde is.

In klas 3 kiezen de leerlingen het profiel waarin ze verder willen gaan vanaf klas 4. We bieden alle profielen aan: Cultuur en Maatschappij (CM), Economie en Maatschappij (EM), Natuur en Techniek (NT) en Natuur en Gezondheid (NG). Ook is het mogelijk twee profielen te kiezen. Het keuzeproces wordt begeleid door de mentor en decaan.

4.3 Docstellingen en onderwijskundig beleid bovenbouw

De laatste twee jaar (havo) of drie jaar (vwo) van het onderwijs staan in het teken van het gekozen profiel Cultuur en Maatschappij (CM), Economie en Maatschappij (EM), Natuur en Techniek (NT) of Natuur en Gezondheid (NG). Binnen deze profielen kunnen de leerlingen een vakkenpakket met (extra) vakken samenstellen, in nauw overleg met hun mentor, decaan en ouders. Leerlingen kunnen de verbinding maken tussen hun richting en eindwerkstuk, profiel en profielwerkstuk, maar dit is geen vereiste. Na drie jaar onderwijs op Het Lyceum Rotterdam zijn zij inmiddels gewend om initiatieven te ontplooien en beslissingen te nemen.

De leerlingen volgen in de bovenbouw nog gemiddeld drie lessen per week in hun richting. Filosofie is een verplicht vak tot en met het voorexamenjaar – alleen de leerlingen die filosofie als examenvak gekozen hebben volgen ook het laatste jaar nog les in filosofie. Binnen de richtingen krijgen leerlingen in de bovenbouw steeds meer de ruimte om eigen ideeën uit te voeren in projecten. De nadruk ligt op het ontwikkelen van de creatieve en coöperatieve houding die eigen is aan kunstenaars, ondernemers en wetenschappers. Door zich deze houding aan te meten, bereiden zij zich goed voor op een vervolgstudie en hun toekomstige werkomgeving.

In het voorexamenjaar werken leerlingen aan hun eindwerkstuk of -project. Leerlingen in de richting kunst doen dit binnen een discipline waarin zij zich specialiseren, zoals tekenen, schilderen, 3-D werk of digitale media. Leerlingen in de richting wetenschap laten in een meesterproef zien wat zij onderzocht en uitgewerkt hebben. Leerlingen in de richting ondernemen maken een eigen ondernemingsplan. Vanaf klas 4 volgen leerlingen een

studiekeuzebegeleidingstraject dat hen helpt bij het kiezen voor een vervolgopleiding. Dit loopt door tot en met klas 5 of 6. Ook de ouders worden hierbij betrokken.

4.4 Taalbeleid

Het Lyceum Rotterdam hecht veel belang aan de leesvaardigheid van leerlingen. Het is de crux bij het presteren in alle vakken en daarom een integraal onderdeel van alle lessen. Naast de aandacht voor taal in de reguliere lessen, komt taalontwikkeling aan de orde in de lessen Nieuwsbegrip (geïntegreerd in het vak Nederlands). Dit is gericht op het vergroten van de woordenschat, het aanleren en toepassen van leesstrategieën en het vergroten van de kennis van de wereld. Ook geven we individuele ondersteuning. Aan het begin van het schooljaar nemen we bij alle leerlingen de toetsen Diataal en Route VO af, om hun niveau van Nederlands, Engels, wiskunde en rekenen inzichtelijk te maken. Zo kunnen we voor iedere leerling individueel bepalen wat nodig is om op het gewenste niveau te komen. Op basis van de uitkomsten kunnen leerlingen bijles krijgen.

Indien daar aanleiding toe is is ook aanvullend onderzoek naar dyslexie en/of dyscalculie mogelijk. Leerlingen met een dyslexie of dyscalculie verklaring krijgen extra begeleiding en aanpassingen tijdens de les of toetsen (zoals verlenging toetstijd en gebruik van laptop). Ons dyslexiebeleid is gebaseerd op het Protocol Dyslexie Voortgezet Onderwijs.

Komende jaren zal de ontwikkeling van taalvaardigheid onze aandacht blijven houden.

4.5 Doorlopende leerlijnen

Het Lyceum Rotterdam heeft een grote regiofunctie: leerlingen komen vanuit heel Rotterdam en ver daarbuiten. We nemen leerlingen aan die een havoadvies of hoger krijgen van de basisschool. Doordat leerlingen van zoveel verschillende basisscholen komen zijn hun vaardigheden en kennis, ondanks gelijklopende adviezen, bij hun start in de eerste klas verschillend. Docenten houden daar tijdens de lessen rekening mee en streven ernaar dat alle leerlingen in de loop van het jaar over alle basisvakken- en vaardigheden beschikken. Er zijn hulplessen voor leerlingen die toch nog extra ondersteuning nodig hebben. De doorlopende leerlijnen in het curriculum worden

gewaarborgd doordat bijna alle docenten in alle leerjaren lesgeven. Zij zijn dus op de hoogte van het basisniveau waar leerlingen mee beginnen en tot welk eindniveau van het eindexamen zij moeten komen.

In de bovenbouw is naast de voorbereiding op het examen de voorbereiding op het hoger en wetenschappelijk vervolgonderwijs aan de orde. Dit vereist een voortgaande nadruk in het onderwijs op de autonomie van leerlingen en het opvoeden tot zelfstandige studenten. We vinden het van essentieel belang dat we leerlingen een attitude aanleren waarbij zij het normaal vinden dat ze blijven leren in onze snel veranderende samenleving.

4.6 Onderwijstijd

Het is wettelijk verplicht om leerlingen in de vijf of zes jaar die zij op school doorbrengen minimaal 4700 respectievelijk 5700 uren onderwijstijd te bieden. Ons Lyceum voldoet aan deze norm. De onderwijstijd omvat een diversiteit aan activiteiten voor leerlingen onder begeleiding van bekwaam onderwijspersoneel. Behalve reguliere lessen gaat het om activiteiten als excursies, werkweken, sportdagen en projecten. Lesuitval proberen we zoveel mogelijk te voorkomen door aanpassingen in het rooster. In de onderbouw worden lessen die uitvallen zoveel mogelijk opgevangen door een studie-uur. In het geval van onvervulde vacatures of bij ziekte kan er een situatie van overmacht ontstaan. Met betrekking tot de uitvoering van de wet op de onderwijstijd legt de school jaarlijks verantwoording af aan de medezeggenschapsraad. Deze ziet toe op de invulling van de onderwijstijd, het beleid t.a.v. lesuitval en het aantal lesdagen per schooljaar.

4.7 Onderwijsondersteuning

We hebben op onze school een infrastructuur die gericht is op het ondersteunen van leerlingen die zonder al te veel problemen hun weg vinden van brugklas naar eindexamens. Bij de begeleiding van onze leerlingen is ons uitgangspunt dan ook: zelfstandig waar mogelijk en extra ondersteuning waar nodig. In de praktijk betekent dit dat wij een tweesporenbeleid volgen van basisondersteuning en extra ondersteuning (zie bijlage).

Binnen de basisondersteuning speelt de mentor een sleutelrol en is eerste aanspreekpunt voor leerlingen en ouders. Hij kent de leerling goed en houdt regelmatig gesprekken over voortgang en welbevinden. De

mentor kan binnen de school een beroep doen op een aantal specialisten, zoals de remedial teacher, jeugdverpleegkundige en decaan. Bovendien kan de mentor verwijzen naar de ondersteuningscoördinator (OCO) voor trainingen op het gebied van faalangst, aandacht/concentratie en sociale vaardigheden. Als de basisondersteuning niet toereikend is, kan de mentor in samenspraak met de ouders extra ondersteuning aanvragen via de ondersteuningscoördinator (OCO). Deze stelt in samenspraak met betrokkenen een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) op en bespreekt de zorgaanvraag binnen het School Ondersteuningsteam (SOT). Naast de OCO (voorzitter) bestaat dit team uit de schoolverpleegkundige, de schoolmaatschappelijk werker, een teamleider en de Koersconsulent. Het SOT komt een keer in de twee weken bijeen voor overleg en geeft adviezen over de wenselijkheid van een hulptraject en de te ondernemen actie. Daarnaast is er drie keer per jaar een overleg van het Zorgadviesteam (ZAT). Dan schuiven ook de leerplichtambtenaar en het hoofd Onderwijs en Kwaliteit van het LMC aan bij het SOT.

Onze school neemt via LMC deel aan Koers VO, dat voor de regio Rotterdam voorziet in passend onderwijs volgens de gelijkkluidende wet die sinds 2014 van kracht is. Het doel is voor elke leerling zo dicht mogelijk bij huis een passende plek in het onderwijs te organiseren, op eigen niveau en met de juiste ondersteuning. Voor onze school betekent dit dat leerlingen langs boven geschetste sporen ondersteuning krijgen en dat wij ons inspannen om een geschikte plek op een andere school te vinden wanneer dit uiteindelijk niet toereikend blijkt te zijn. Deze samenwerking staat beschreven in de notitie Samen bepalen wij de koers, die te vinden is op de website van KoersVO.nl.

4.8 ICT binnen het onderwijs

Leren omgaan met ICT neemt een belangrijke plek binnen ons onderwijs in, evenals het creatief inzetten van deze vaardigheden. Niet alleen bereidt dit onze leerlingen voor op hun toekomstige studie en beroep, ze hebben er ook meteen profijt van bij het uitwerken van opdrachten, stages en eindexamens. Naast de instrumentele ICT-vaardigheden besteden we aandacht aan burgerschap en sociaal-emotionele vaardigheden voor zover deze betrekking hebben op het gebruik van internet en sociale media.

Alle leerlingen volgen het vak Grafimedia, waarbij zij de

aangeleerde technieken en vaardigheden toepassen binnen hun richting. Zij leren grafische en audiovisuele presentaties te maken door veel te experimenteren met verschillende computerprogramma's. ICT-vaardigheden zijn hier een middel, met het doel om leerlingen te trainen in het (visueel) presenteren van zichzelf en hun werk. Leerlingen maken zich programma's eigen voor multimedia, printmedia en audiovisuele media, zoals Photoshop, InDesign, Illustrator, iMovie, Garageband en SketchUp. Zij werken op eigen niveau en tempo aan hun opdrachten, wat veel ruimte biedt voor differentiatie.

De komende jaren zal de ontwikkeling van ICT een belangrijke rol blijven spelen en zullen we als school deze ontwikkeling blijven volgen. Het nadenken over de inzet van devices tijdens lessen en de beschikbaarheid daartoe als ook de noodzaak van een device thuis vraagt komend jaar onze aandacht.

4.9 Leerling- en ouderparticipatie

Om de communicatie met leerlingen over schoolzaken te stroomlijnen en hun stem kracht bij te zetten, heeft Het Lyceum Rotterdam een leerlingenraad. Leerlingen kunnen met alle mogelijke onderwerpen bij de raad terecht, die regelmatig overleg voert met de schoolleiding. Daarnaast organiseert een activiteitencommissie feesten, themadagen en festivals, die veel bijdragen aan de onderlinge verbondenheid tussen de leerlingen en de sfeer op school.

We betrekken leerlingen ook bij de inrichting van het schoolgebouw en het beoordelen van lessen. Leerlingen weten dat zij zelf veel mogen en kunnen organiseren, zolang zij met een goed doordacht plan komen. Initiatieven moedigen we aan en als de plannen goed zijn en binnen het budget passen, faciliteren we ook de uitvoering daarvan.

Het contact met ouders vinden wij belangrijk en pakken wij zorgvuldig aan. De ouders van alle brugklassers komen aan het begin van het schooljaar op kennismakingsgesprek met de mentor en zijn aanwezig bij voortgangsbesprekingen (rapport) van hun zoon of dochter. Daarnaast organiseren wij spreek- en informatieavonden op school. Bij alle presentaties, exposities en performances van onze leerlingen zitten ouders op de eerste rij.

Het Lyceum Rotterdam heeft ook een medezeggenschapsraad (MR), waarin leerlingen, ouders en personeel zijn vertegenwoordigd. De MR praat met de schoolleiding over zaken als de formatie, het schoolgeld, de kwaliteit van het onderwijs en vakantiedagen.

4.10 Burgerschap en sociale integratie

Burgerschap is een begrip dat verwijst naar het maatschappelijk functioneren van mensen. Voor leerlingen wordt burgerschap wel omschreven als een begrip dat uiteenlopende sociale taken omvat: omgaan met verschillen, omgaan met conflicten, democratisch handelen en maatschappelijk verantwoord handelen. In het internationaal wetenschappelijk onderzoek worden twee aspecten van onderwijs genoemd die een belangrijke rol vervullen bij het versterken van de burgerschapscompetenties van leerlingen: het pedagogisch klimaat en het curriculum. Leerlingen van het Lyceum maken op verschillende manieren kennis met andere culturen en leefwerelden. Deels gaat dit vanzelf, omdat de leerlingenpopulatie divers is, maar voor een groot deel wordt dit ook gestimuleerd door het schoolprogramma en de wijze waarop wij met elkaar omgaan. Daarnaast zijn wij ons ervan bewust dat onze leerlingen niet alleen in een Nederlandse context moeten kunnen functioneren, maar ook een Europese identiteit hebben en internationaal moeten kunnen functioneren. Op het Lyceum wordt zowel vanuit het curriculum als vanuit het pedagogisch klimaat vorm gegeven aan het burgerschapsonderwijs.

Burgerschap in het curriculum

In alle leerjaren m.u.v. het examenjaar volgen alle leerlingen het vak filosofie. Hierin komen naast levensvragen ook morele vraagstukken aan de orde en wordt aandacht besteed aan zelfreflectie. Leerlingen maken kennis met verschillende visies en overtuigingen en kunnen zo, zich hieraan scherp en spiegelend, hun eigen levensvisie ontdekken. In de onderbouw krijgen alle leerlingen het vak geschiedenis. In dit vak worden

diverse doelstellingen van het burgerschapsonderwijs behandeld, zoals kennis van de democratische waarden, politieke rechten en mensenrechten. In de voorexamenklas volgen alle leerlingen het vak maatschappijleer, waarin de thema's pluriforme samenleving en politieke vorming vaste thema's zijn. Het Lyceum Rotterdam hecht aan een nauwe relatie tussen school en samenleving. Vooral tijdens de HLR-dagen en de excursies, die we een aantal maal per jaar organiseren voor alle klassen, komen de leerlingen intensief in aanraking met de werkelijkheid buiten de schoolmuren. Twee keer per jaar leggen we alle lessen op het rooster een aantal dagen stil om met de hele school projecten te doen binnen en buiten de school. Dit zijn de HLR-dagen. Leerlingen van de drie richtingen vormen teams en trekken erop uit. Ze spiegelen zich aan professionals uit de kunsten, de wetenschap of het bedrijfsleven, bij wie zij workshops en lessen volgen. Ze bezoeken musea, bedrijven en andere instellingen. Ze leren technieken en vaardigheden van docenten uit een andere dan hun eigen richting. Deze dagen gonst Het Lyceum Rotterdam van de activiteiten. De wijde omtrek van de school verandert in een groot laboratorium waar optredens, urban interventions en exposities elkaar in rap tempo opvolgen. Vanaf het tweede leerjaar maken de leerlingen korte reizen naar buitenlandse steden die cultureel en historisch van belang zijn. Zo leren zij bijvoorbeeld Antwerpen, Parijs, Barcelona of Rome kennen, om gevoel te kweken voor het Europese erfgoed en met eigen ogen te zien wat ons met andere landen en culturen verbindt.

Burgerschap door het pedagogisch klimaat

Leerlingen van het Lyceum ontwikkelen ook burgerschapsvaardigheden doordat zij op een school zitten in een grootstedelijke context, waardoor de diversiteit automatisch aanwezig is. Als school waarderen we de diversiteit en zien het als kracht voor onze school. Dat stralen we uit en leven we na. Diversiteit is meer dan alleen maar culturele/etnische diversiteit. Het verwijst ook naar verschillen in waarden, normen, attitudes, cultuur, leeftijd, geslacht, overtuigingen, fysieke kenmerken, seksuele identiteit, sociaal- economische positie, kennis, vaardigheden tussen individuen in school, in de stad en in de samenleving. Tijdens de schooltijd groeit bij leerlingen zo de bewustwording ten aanzien van verschillen in persoonlijke omstandigheden en culturele achtergronden. Ze leren in te zien wat de waarde is van het accepteren en respecteren van verschillen en dat dit belangrijk is om in de maatschappij te kunnen functioneren. Een belangrijk onderdeel

van het pedagogisch klimaat is de grote mate van verantwoordelijkheid en inspraak die leerlingen hebben in school, bijvoorbeeld in de Leerlingenraad of als lid van de medezeggenschapsraad. Daarnaast zijn er veel mogelijkheden voor leerlingen om zich verder te bekwamen in burgerschapscompetenties, bijvoorbeeld als redactielid van de schoolkrant.

4.11 Plannen en ambities: (onderwijs) ontwikkeling voor de komende vier jaar

De afgelopen vijf jaar hebben de richtingen kunst, wetenschap en ondernemen zich inhoudelijk, didactisch en instrumenteel kunnen ontwikkelen. Ook de reguliere vakken staan stevig op de rails. Onze specifieke doelen voor de komende vier jaar zijn:

1. Vergroten van de samenwerking en samenhang tussen de richtingen kunst, wetenschap en ondernemen en met de reguliere vakken.

De komende jaren zullen we ons richten op intensivering van de samenwerking, zowel tussen de drie richtingen als tussen de richtingen en de reguliere vakken. De richtingen vormen de aders van de school, maar zij vormen nog teveel aparte bloedbanen. Ons onderwijsconcept kan zich verdiepen door meer samenwerking tussen de richtingen en met de reguliere vakken. Dit kan bijvoorbeeld door (vaker) dezelfde thema's aan bod te laten komen en door samenwerking binnen projecten. Daarnaast is het nodig dat de richtingen Wetenschap en Ondernemen zich inhoudelijk verder ontwikkelen en beter profileren. Er is een werkgroep waarin docenten van de richtingen plaatshebben om gezamenlijk beleid te maken en uit te voeren teneinde de richtingen en de samenwerking met de andere vakken te versterken.

2. Verbeteren van de determinatie in onderbouw niveau havo-vwo.

Het Lyceum kent een tweejarige brugklas. Het onderscheid maken tussen de niveaus gebeurt op basis van toetsresultaten en eindnormen. Daarbij worden niet alle leerlingen op hun niveau bediend en vallen aan de ene kant havisten uit en aan de andere kant worden vwo-leerlingen niet voldoende uitgedaagd, wat weer leidt tot onderpresteren. Dat werkt niet motiverend voor leerlingen. Gezocht wordt naar een andere en betere

determinatie die meer recht doet aan de potentie en kansen van leerlingen.

3. Evalueren en aanpassen van het vigerende toetsbeleid (o.a. wat betreft aantal toetsen per vak, lengte toetsen en overige afspraken).

Het toetsbeleid is vorig jaar aangepast nadat de lessentabel was gewijzigd. Zowel secties als leerlingen klagen over een grote toetsdruk, waardoor de werkdruk hoog is en het toetsen zijn doel voorbijschiet. Het is onze wens om het "teaching to the test" van docenten en "leren voor een toets" door leerlingen in de komende jaren zo klein mogelijk te maken. We streven ernaar dat leerlingen en docenten toetsen als onderdeel van het leerproces zien en deze ook zo inzetten. Meer formatief toetsen kan hierbij een rol spelen. Dit is een proces dat niet in een jaar bereikt zal zijn, maar we starten met een werkgroep toetsbeleid, die het vigerende beleid zal evalueren en voorstellen zal doen tot verbetering. Ook zal onderzocht worden hoe "toetsen op afstand" mogelijk kan worden, aangezien we wellicht ook komende jaren wellicht af en toe met perioden met afstandsonderwijs te maken kunnen krijgen.

4. Ontwikkelen van een talentenprogramma voor hoog- en meerbegaafde leerlingen.

Vanwege het uitdagende onderwijsconcept trekt Het Lyceum relatief veel hoog- en meerbegaafde leerlingen aan. Sommige van hen hebben niet voldoende aan het reguliere programma, zij hebben behoefte aan meer uitdaging en/of verrijking. Soms ook is een andere pedagogische aanpak nodig. Vorig jaar is een werkgroep gestart die lesprogramma's ontwikkelt voor deze leerlingen. De ideeën worden meteen toegepast en uitgetoetst in de klas. Komende jaren zullen deze programma's vastgelegd worden en verder worden uitgewerkt naar een beleidsplan. Ook zal hierbij concreet de samenwerking met po-scholen met hoog- en meerbegaafde leerlingen gezocht worden.

5. Onderzoeken van de mogelijkheden om de module Havo voor Food & Events verder te ontwikkelen in samenwerking met de Horeca Vakschool en de richting Ondernemen.

Twee jaar geleden is Het Lyceum Rotterdam samen met de Horeca Vakschool Rotterdam de Havo for Food & Events gestart. Leerlingen met belangstelling voor het horecavak volgen binnen de richting Ondernemen vaklessen aan de HVSR. Zij blijven wel leerlingen van

Het Lyceum Rotterdam en volgen hier de meeste lessen. Hoewel er belangstelling lijkt te zijn voor een dergelijke opleiding blijft de aanmelding achter bij de verwachtingen. Mogelijke oorzaak hiervan is dat de leerlingen grotendeels op het Lyceum lessen volgen, terwijl hun hart bij het "bakken en braden" ligt. Ook zijn zij met te weinig om zich een eigen horecagroep te voelen. Tegelijk zijn er vragen en ontwikkelingen vanuit OCW en de HBO-raad om de havo-opleiding meer beroepsgericht te maken, een tendens waar de Horecahavo goed bij zou passen en in voorop zou kunnen lopen. Komend jaar zal de richting Ondernemen een meer concreet onderdeel ontwerpen waarin alle eersteklassers een module kook- en bakvaardigheden zullen volgen aan de HVSR. Tevens zal Het Lyceum met de HVSR komend jaar de Havo for Food & Events evalueren en onderzoeken hoe hiermee verder te gaan. Daarbij is het belangrijk niet te snel conclusies te trekken op basis van de recente aanmeldingen en oog te hebben

voor toekomstige ontwikkelingen binnen het Havo-onderwijs.

6. Versterken van de gymnasiumafdeling.

Het Lyceum Rotterdam is in het schooljaar 2016-2017 gestart met een gymnasiumopleiding. De keuze voor het starten van het gymnasium is ontstaan door een toenemend aantal leerlingen met een vwo-advies, de vraag vanuit ouders en het kunnen aanbieden van een programma dat voorziet in de behoefte van leerlingen die meer uitgedaagd willen worden. Ook geeft het gymnasium meer status aan de school en het huidige onderwijsprofiel. In de huidige opzet van het gymnasium kunnen leerlingen halverwege leerjaar 1 een start maken met een gymnasiumopleiding. De afgelopen jaren was er steeds belangstelling vanuit klas 1 voor een vervolg in het gymnasium en startte er ook een groep tweedeklas gymnasiumleerlingen, maar werd

deze groep in de loop van klas 2 en 3 steeds kleiner. Afgelopen jaar is onderzocht welke factoren hierbij een rol spelen. De eerste is de zwaarte van de opleiding. De gymnasiumleerlingen kregen de uren Klassieke Talen bovenop de overige lessen. Daarmee waren zij langer op school dan leerlingen van een categoriaal gymnasium, die namelijk minder uren bij andere vakken dan de Klassieke Talen volgen. Een andere reden was de plaatsing van de lessen Klassieke Talen: deze werden aan het eind van de dag geroosterd, wat als onprettig werd ervaren. Een derde reden was dat de leerlingen zich geen groep voelden, ze waren niet echt een gymnasiumklas, omdat ze elkaar alleen bij de lessen Klassieke Talen zagen. Op basis hiervan is besloten het gymnasium te versterken door bovengenoemde bezwaren weg te nemen: er is gesneden in de lessentabel en er is een echte gymnasiumklas gevormd. Het gymnasium zal komende jaren ook een onderscheidend profiel krijgen t.o.v. de categorale gymnasia in de omgeving, waarin de richtingen kunst, wetenschap en ondernemen herkenbaar moeten zijn. Een gymnasiaal excursieprogramma hoort daar ook bij, zoals een reis naar Rome.

7. Verbeteren van de kwaliteitszorg door het verder ontwikkelen en uitvoeren van een resultaatgerichte functionerings- en beoordelingscyclus. o.a. door de inzet van instrumenten als de DOT (digitale observatie tool voor lesobservaties) en door het doelmatiger monitoren van onderwijsresultaten door beter gebruik te maken van kwaliteitsgegevens vanuit Magister, Vensters en Inspectie.

Het personeelsbeleid is van wezenlijk belang voor de kwaliteit van het onderwijs en de schoolontwikkeling. Binnen Het Lyceum krijgen docenten de ruimte en het vertrouwen om het onderwijs zo vorm te geven dat zij hun eigen kwaliteiten en talenten optimaal kunnen benutten. Daarbij hoort ook dat docenten reflecteren op hun eigen handelen en zich willen blijven ontwikkelen. Aandacht voor de ontwikkeling van docenten en voor wat zij nodig hebben om te groeien is daarbij belangrijk. Het herinrichten van een effectieve gesprekscyclus is daarvoor nodig en zal komende jaren verder uitgewerkt worden. Hierin zal ook aandacht zijn voor het thema werkdruk.

Daarnaast kan de kwaliteit verbeteren door meer gebruik te maken van cijfermatige inzichten en trends die zichtbaar en toegankelijk zijn via Magister, Vensters en

de Inspectie. Afgelopen jaar is een datacoach opgeleid die deze cijfers toegankelijk kan maken en kan interpreteren. Komende jaren zullen deze inzichten meer ingezet worden bij beleidsontwikkeling en resultaatbesprekingen.

8. Ontwikkelen van een professionele schoolcultuur door docenten te ondersteunen in hun professioneel handelen en lesgeven in een grootstedelijke context en gezamenlijk na te denken over ons onderwijs en de waarden die wij delen.

We verwachten van onze medewerkers dat zij functioneren in overeenstemming met de missie en visie van de school. Het verder ontwikkelen en borgen van het onderwijsconcept vraagt om verdere professionalisering van het docententeam. Om de richtingen te versterken en meer samenhang te brengen onderling en met de reguliere vakken zullen docenten meer professioneel moeten samenwerken. Daartoe is het belangrijk dat er een open en veilige schoolcultuur is en dat er gezamenlijk nagedacht en gesproken wordt over onderwijs en de waarden waar we voor staan. Dat docenten van Het Lyceum te maken hebben met een grootstedelijke context geeft hier een extra dimensie aan. De diversiteit in de stad is terug te vinden in de klas. Van docenten wordt in toenemende mate gevraagd dat zij met verschillen in de klas om kunnen gaan, zowel in didactisch, cognitief als cultureel opzicht en dat zij elkaar hierin steunen en versterken. Zij moeten niet alleen beschikken over een grote vakkennis, maar ook in staat zijn tot transformatief handelen, waardoor zij met veel verschillende leerlingen en situaties om kunnen gaan. Docenten moeten kunnen reflecteren op hun lessen en resultaten en hier verantwoordelijkheid voor nemen. De versterking van het geloof in eigen kunnen van de leerling, de docent en het docententeam – het innerlijke geloof in het eigen 'klimproces' – verhoogt het onderwijsrendement. De komende jaren zal hieraan gewerkt worden door middel van studiebijeenkomsten, gastlezingen, professionaliseringsprogramma's, intervisie en ontwikkelgesprekken.

9. Continueren en intensiveren van de samenwerking met externe partners: hbo/wo, bedrijven, musea en andere instellingen voor kunst, wetenschap en ondernemen.

Het Lyceum Rotterdam staat voor onderwijs dat gericht is op de integratie van kennis, vaardigheden en attitudes. De aangeboden stof staat niet op zichzelf, maar legt

verbanden met de wereld waarin leerlingen leven. Het is belangrijk dat leerlingen de lessen en vakken als betekenisvol ervaren. Aansluiten bij de buitenschoolse wereld kan daar in grote mate aan bijdragen. Dit gebeurt al in grote mate tijdens de HLR-dagen, maar ons streven is om ook daarbuiten de buitenschoolse leefwereld meer in de school te halen. Om deze reden zullen we komende jaren de samenwerking met externe partners versterken. Bedrijfsbezoeken, gastlessen, en pre-university programma's zullen ingezet worden in de lessen en de richtingsvakken.

5 *Pedagogisch- didactisch klimaat*

5.1 Schoolklimaat

Het Lyceum Rotterdam is voortdurend in beweging. Onze beweeglijkheid zien wij als een groot goed: we spelen in op nieuwe ontwikkelingen en zijn steeds bezig om ons onderwijs daarop te laten aansluiten. Altijd met de toekomst van onze leerlingen op ons netvlies. De veranderingen in de maatschappij gaan zo snel dat het kunnen inspelen op nieuwe situaties heel andere vaardigheden vereist dan nog maar tien jaar geleden. Dit raakt meteen de kern van ons onderwijs. We willen onze leerlingen liefde bijbrengen voor een leven lang leren. In het licht daarvan krijgen leerlingen op Het Lyceum Rotterdam tijd en ruimte om hun talenten te verkennen en te ontplooien. Zij leren hun grenzen kennen en het lef kweken om ze te verleggen waar dat nodig is. Uitgangspunt daarbij is steeds wie zij zijn en wie zij willen worden.

Onze drie richtingen kunst, wetenschap en ondernemen bieden het platform om door experiment en onderzoek zichzelf en de wereld waarin zij leven steeds beter te leren kennen. Binnen elke richting gaat het om het stimuleren van nieuwsgierigheid, creatief denken en probleemoplossend vermogen. Leerlingen hebben een veilige omgeving nodig waarin zij die experimenten kunnen doen. Een omgeving waarin zij fouten durven maken en docenten hen zelfs aanmoedigen om fouten te maken - omdat zonder fouten maken niemand kan groeien. Het Lyceum Rotterdam biedt de leerlingen een veilige omgeving. Op onze school maakt het niet hoe je eruit ziet of wat je dromen zijn, leerlingen krijgen waardering voor wie zij zijn en laten ook anderen in hun waarde.

5.2 Veiligheid

Leerlingen functioneren het best wanneer zij zich veilig voelen en gezien weten op school, wat wij op onze school waarborgen met een aantal protocollen en bepalingen, zoals het pestprotocol en de schoolregels. Het pestprotocol (beschikbaar als download op onze website) beschrijft hoe onze school omgaat met pestincidenten, voortkomend uit de wet Veiligheid op school (2015). We hebben een aanspreekpunt pesten en een anti-pestcoördinator, die werken volgens een vaste aanpak, zoals beschreven in het protocol. Hiernaast betrekken we nadrukkelijk de leerlingen bij het in stand houden van een open en tolerante sfeer op school. De school voert een duidelijk alcohol- en drugsbeleid, waarin naast de handhaving van regels ook veel aandacht is voor preventie en signalering. Verspreid over de school hangen camera's, die enerzijds een preventieve werking hebben en anderzijds belangrijke informatie kunnen verschaffen bij incidenten.

6 Personeel

Het Lyceum bestaat op 1 oktober 2020 uit 97 medewerkers. Daarvan behoren 81 medewerkers tot het onderwijzend personeel, 11 medewerkers tot de geleding van het onderwijs ondersteunend personeel en 5 medewerkers tot de schoolleiding. De schoolleiding van het Lyceum bestaat uit de rector/directeur scholengroep en vier teamleiders. De schoolleiding bestaat uit twee vrouwen, onder wie de rector, en drie mannen. Met inachtneming van artikel 32d WVO is er derhalve geen verplichting tot het opstellen van een document inzake evenredige vertegenwoordiging van vrouwen in de schoolleiding.

6.1 Integraal personeelsbeleid (IPB)

We zijn er in geslaagd om een professioneel werkklimaat te scheppen en verwachten van het onderwijzend en ondersteunend personeel dat zij 'voorleven en naleven', en zo een voorbeeld zijn voor de leerlingen. Vanaf het begin staan professionalisering van het team en samenwerking tussen docenten centraal. Docenten stemmen hun methoden en didactiek af op de behoeften van leerlingen en zijn geschoold in de toepassing van het differentiatie model van RTTI. Docenten worden ondersteund door het onderwijs ondersteunend personeel, dat bestaat uit administratie, conciërges en technisch onderwijsassistenten. Zij zijn erop gericht het primaire proces zoveel mogelijk te faciliteren.

6.2 Kwantitatieve personeelsontwikkeling

Het team begon met zeer ervaren docenten (met een gemiddelde leeftijd van 50+) van de samenstellende scholen. In de loop van de afgelopen vijf jaar hebben we het team uitgebreid met jonge docenten. We streven naar een evenwichtige verdeling qua leeftijd, gender en culturele achtergrond.

In september 2019 is het management uitgebreid met twee teamleiders. Door een nieuwe indeling kunnen de teamleiders zich concentreren op specifieke aandachtspunten per leerjaar:

**leerjaar 1
leerjaar 2,3**

**leerjaar V4/5, H4
leerjaar V6, H5**

**brugklas, nieuwe leerlingen
determinatie havo/vwo,
profielkeuze
voorexamenklassen
examenklassen**

6.3 Kwalitatieve personeelsontwikkeling

Binnen het open en innovatieve klimaat van Het Lyceum Rotterdam passen docenten die zich blijvend ontwikkelen en dat moedigen wij dan ook van harte aan. Scholing en coaching zullen de komende periode van vier jaar in het verlengde liggen van de ingezette lijn van activerende didactiek en differentiatie (maatwerk voor individuele leerlingen).

Docenten zijn zelf verantwoordelijk voor hun professionele ontwikkeling. De LMC Academie is hierbij ondersteunend door het scholingsaanbod toegankelijk te maken en effectieve scholingsarrangementen in kaart te brengen. De kosten kunnen over het algemeen gedeeltelijk uit scholingsbudgetten worden betaald. Docenten kunnen voor een financiële bijdrage ook een beroep doen op de lerarenbeurs en het landelijke lerarenregister.

Docenten hebben minimaal twee gesprekken per schooljaar met de directie: aan het begin en aan het einde van het jaar. Doel is het functioneren in brede zin te bespreken en knelpunten en verbeterpunten te benoemen. Onderdeel van de gesprekken zijn de (onaangekondigde) lesbezoeken die de directie aflegt en daaruit voortvloeiende kwaliteitsbeoordeling van de lessen.

6.4 Werkdruk

Onze school is nog steeds in opbouw en dit vergt veel van het personeel. Uit enquêtes bleek dat onze docenten de werkdruk als 'hoog' ervaren. In het najaar 2019 is een actieplan "Verhogen werkplezier" geschreven, waarin actiepunten zijn opgenomen, die de komende jaren uitgevoerd zullen worden.

6.5 Professionalisering

Het verder ontwikkelen en borgen van het onderwijsconcept vraagt om verdere professionalisering van het docententeam. Om de richtingen te versterken en meer samenhang te brengen onderling en met de reguliere vakken zullen docenten meer professioneel moeten samenwerken. Daartoe is het belangrijk dat er een open en veilige schoolcultuur is en dat er gezamenlijk nagedacht en gesproken wordt over onderwijs en de waarden waar we voor staan. De komende jaren zal hieraan gewerkt worden door middel van studiebijeenkomsten en professionaliseringsprogramma's. Daarnaast vraagt het lesgeven in een grootstedelijke context extra aandacht. De diversiteit in de stad is terug te vinden in de klas. Van docenten wordt in toenemende mate gevraagd dat zij met verschillen in de klas om kunnen gaan, zowel in didactisch, cognitief als cultureel opzicht en dat zij elkaar hierin steunen en versterken. De versterking van de self-efficacy van de leerling, de docent en het docententeam

verhoogt het onderwijsrendement. De school is gestart met het professionaliseringstraject De Transformatieve School (ontwikkeld door onderwijssocioloog Iliass el Hadioui), waarin docenten masterclasses volgen rondom het thema "Lesgeven in een grootstedelijke context", lesbezoeken krijgen van docentcoaches van de Transformatieve School en bij elkaar lessen bezoeken. In het te ontwikkelen scholingsplan zullen genoemde zaken ook een plaats krijgen.

7 *Kwaliteitszorg*

7.1 *Docstellingen en kwaliteitsbeleid*

De jaarcyclus kwaliteitszorg op Het Lyceum Rotterdam is gericht op het borgen van onze onderwijskwaliteit. Onderdeel hiervan is het verzamelen en analyseren van data, evaluatie van lessen, programma's en projecten, prognoses van verwachte opbrengsten en gesprekken met docenten, vaksecties, leerlingen en ouders. Op grond hiervan stellen we zo nodig (verbeter)plannen op die leidend zijn voor de volgende periode.

De (strategische) lijnen uit het vierjarige schoolplan krijgen ieder schooljaar een uitwerking in een activiteitenplan dat aan het einde van het jaar wordt geëvalueerd en indien nodig bijgesteld. De secties baseren hun plannen vervolgens weer op het activiteitenplan. In deze plannen zijn ook relevante elementen uit vorige activiteitenplannen verwerkt. Hetzelfde geldt voor verbeterplannen, de kwaliteitsagenda, evaluatieverslagen en het oordeel van de inspectie van onderwijs.

Voor lesobservaties maken wij gebruik van de online tool DOT van e-Loo, waarmee (professioneel) gedrag van docenten in de klas gewaardeerd wordt met een 4-puntenschaal. Dit geeft zowel docenten als teamleiders inzicht in hun functioneren en eventuele verbeterpunten.

7.2 *Docent en kwaliteitszorg in de klas*

Docenten zijn getraind in intervisie, maar in de praktijk bezoeken docenten elkaars lessen nog niet vaak. Komende periode willen wij dit aanmoedigen, zodat zij elkaar feedback kunnen geven op de manier van lesgeven. De directie legt onaangekondigde lesbezoeken af, beoordeelt aan de hand van een lesobservatietool en bespreekt regelmatig de lesbezoeken met de betrokken docenten. Ook leerlingen wordt gevraagd docenten feedback te geven op hun manier van lesgeven.

7.3 *Sturing op leerrendement leerling (opbrengstgericht werken)*

De teamleiders en datacoach leveren halverwege elke schoolperiode (3x per jaar) een overzicht en een analyse aan van de behaalde resultaten. Jaarteam en individuele docenten bespreken de uitkomsten en stellen waar nodig verbeterplannen op per leerling, klas en/of leerjaar. Dit is een gedeelde verantwoordelijkheid van vaksecties, teamleiders en coördinatoren.

7.4 *Tevredenheidspelingen personeel, ouders en leerlingen*

Uit recente peilingen (juni 2019) blijkt dat leerlingen onze school waarderen op het niveau van vergelijkbare scholen. Dit cijfer is samengesteld uit de antwoorden op uiteenlopende vragen over het onderwijs, buitenschoolse activiteiten en de omgang tussen docenten en leerlingen. Onze school scoort hoog op de aspecten ICT in de lessen (7,5), met respect handelen van docenten (7,5) en tevredenheid over de mentor (8,0).

De laatste peiling naar tevredenheid van ouders geeft een waardering aan van 7,9, tegenover een 8,0 van het gemiddelde van vergelijkbare scholen. Over de hele linie spraken ouders tevredenheid uit, van onderwijs en differentiatie tot communicatie tussen school en thuisfront. (bron: Kwaliteitscholen / Scholen op de kaart).

In 2019/20 is een onderzoek gedaan naar de ervaren werkdruk van medewerkers. De resultaten hiervan zijn besproken met het personeel en er is een actieplan geschreven. Komend jaar zal een tevredenheidsonderzoek gedaan worden onder medewerkers om onder meer te peilen of de ervaren werkdruk is verlaagd.

8 *Financieel beleid*

Het financieel beleid van Het Lyceum Rotterdam is erop gericht de ambities van de school waar te maken. Dat betekent investeren in onderwijs, kwaliteit, personeel en huisvesting met behoud van een verantwoorde vermogenspositie. Er wordt zorgvuldig omgegaan met de beschikbare middelen. Het uitgangspunt is dat financiën maximaal worden ingezet voor het primaire proces: onderwijs. De onderwijskundige beleidskeuzes en de keuzes op het gebied van personeelsbeleid en kwaliteitszorg op basis van de kernwaarden persoonlijke ontwikkeling, verantwoordelijkheid en verbondenheid vertalen we naar een beleidsrijke meerjarenbegroting. De randvoorwaarde hierbij is dat de formatieve uitgaven niet hoger mogen zijn dan de inkomsten.

Het Lyceum Rotterdam maakt deel uit van het schoolbestuur LMC en betaalt naar rato van het aantal leerlingen een afdracht van de Rijksbijdragen aan het stafbureau voor ondersteunende diensten als personeelsadministratie, ICT, huisvesting, HRM en kwaliteitszorg. Daarnaast ontvangt de school jaarlijks vaste en wisselende subsidies van OCW en gemeente. Het unieke karakter van de school brengt met zich mee

dat we te maken hebben met relatief hoge uitgaven voor het onderwijs. De extra vakken op het gebied van kunst, wetenschap en ondernemen vragen immers extra uitgaven en investeringen om mee te kunnen met de nieuwste ontwikkelingen in deze vakgebieden. De vrijwillige ouderbijdrage is in dit kader een noodzakelijke inkomstenbron voor de school. Inmiddels profileren ook de scholen om ons heen zich sterker, soms met een vergelijkbaar profiel als het Lyceum. Dit maakt het voor Het Lyceum Rotterdam noodzakelijk om te blijven investeren in de profilering en ontwikkeling van het onderwijs teneinde elk jaar een minimum van 175 nieuwe leerlingen te werven.

8.1 *Externe sponsoring*

Het Lyceum verwerft geen aanvullende financiering via sponsoring en advertenties. Wanneer toch incidenteel extra inkomsten worden verkregen, zullen deze worden ingezet voor de verbetering van de organisatie, de kwaliteit van het onderwijs of de leef- en werkomstandigheden op school.

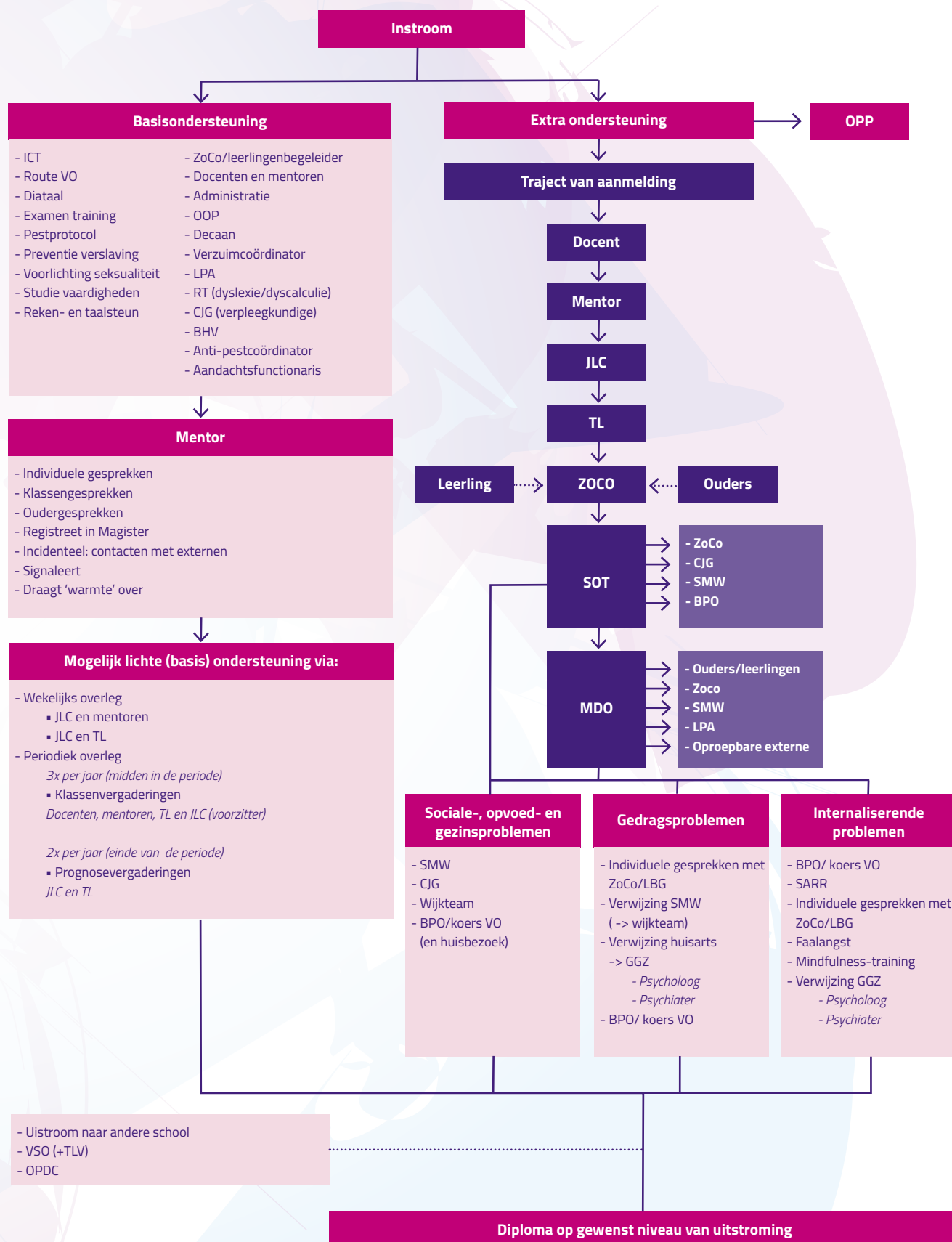
9 *Tot slot*

In dit schoolplan zijn vanuit onze ambities heldere doelen geformuleerd. De weg daarnaar toe ligt echter niet vast. We hebben eerste stappen geformuleerd. De komende jaren zullen we gezamenlijk de volgende stappen formuleren, daarbij de ingeslagen weg vervolgend. Elk schooljaar zal per ambitie geëvalueerd worden welke voorgenomen doelen bereikt zijn en welke niet. Dit wordt vastgelegd in een jaarverslag. Op basis hiervan zullen de vervolgstappen voor het nieuwe schooljaar geformuleerd worden, die opgenomen zullen worden in een activiteitenplan. Het schoolplan is hierdoor een groeidocument: een levend en actueel beleidsplan dat

daadwerkelijk richting geeft. Op deze manier kan het Lyceum Rotterdam een lerende organisatie zijn en haar ambities verder verwezenlijken: eind 2024 zullen de strategische doelen dan geen richting meer geven, maar realiteit zijn.

Bijlage: Het Lyceum Rotterdam - Onderwijsondersteuningsroute

havo/atheneum/gymnasium

Het Lyceum Rotterdam

kunst,
wetenschap
& ondernemen

www.hetlyceumrotterdam.nl

Het Lyceum Rotterdam

kunst, wetenschap en ondernemen

Beukelsdijk 91

3021 AE Rotterdam

0104 770033

Info@hetlyceumrotterdam.nl